MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 39

Warszawa dn. 4 stycznia 1928 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 39 Warszawa dn. 4 stycznia 28 r.

---

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH

SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA I WALKA TRUSTÓW NAFTOWYCH

"EKONOMICZESKAJA ŻIZN" pisze, że sądząc według ostatnich wiadomości prasowych, walka między światowemi trustami naftowemi zaostrzyła się. "Standard Oil of New-York" postanowił rozpocząć atak przeciwko "Royal Dutch" na rynkach indyjskich. Z drugiej strony "Royal Dutch" zakupił wielkie składy naftowe we wschodniej części Stanów Zjednoczonych /New Jersey/ zdobywając w ten sposób silną pozycję w centrum rynku detalicznego "Standardu". Atak amerykański prowadzony jest w dwuch kierunkach - z jednej strony, zniżka cen ma wyrządzić trustowi angielskiemu znaczną stratę, a z drugiej - ograniczenie kredytów amerykańskich ma doprowadzić sytuację "Royal Dutch" do poważnych trudności i ułatwić w ten sposób skup akcji trustu angielskiego.

Autor artykułu przypisuje tej walce ogromne znaczenie, gdyż - jego zdaniem - walka dwuch trustów może się przerodzić w walkę dwuch państw. Nafta odgrywać będzie decydującą rolę w przyszłej wojnie. Dotychczas walka trustów naftowych toczyła się w ramach walki o rynki zbytu. Obecnie punkt ten zainteresowania jest opanowanie nowych terenów naftowych. Imperjalizm amerykański rozszerza coraj bardziej sfery swych wpływów. Kapitał amerykański przenika do północno-wschodniej Afryki /Abisynji/ - a po drogach na Bliski wschód i do Indji - wzmacnia swe pozycje ekonomiczne w Afryce południowej, w Australji i na Dalekim Wschodzie. Walka o równość na morzu oznacza w rzeczywistości walkę imperjalistyczną kapitału amerykańskiego opanowanie na drogach wodnych. Z tych względów momenty polityczne biorą górę nad momentami ekonomicznemi w walce dwuch trustów naftowych. Związek sowiecki, rozporządzający największemi źródłami naftowemi, niezależnemi od żadnej z tych grup naftowych, musi z uwagą śledzić przebieg walki między Anglją a Stanami Zjednoczonemi.

FRANCJA ZSRR.

PRAWDA z 29/XII. wyraża zadowolenie z powodu zerwania łączności przez asocjację indywidualnych posiadaczy pożyczek rosyjskich we Francji z przedstawicielami wielkiego kapitału, którzy domagają się nietylko uregulowania długów carskich, ile zwrotu upaństwowionych przedsiębiorstw ZSRR. Dziennik wyraża nadzieję, że rząd francuski nie popiera, przynajmniej oficjalnie, kampanji Noulensa i dlatego otwarta jest szeroko droga do zakończenia rokowań o długi carskie.

JUGOSŁAWJA, NIEMCY, FRANCJA.

IZWIESTJA z 29/XII. w depeszy z Wiednia donoszą, że przywódca prawego skrzydła serbskiej partji włościańskiej, Jovanowicz dowodzi na łamach gazety Novosti, że Jugosławja powinna orjentować się w kierunku najemcy z powodów gospodarczych, łączących oba państwa. Zdaniem Jovanovicza położenie na europejskim bliskim wschodzie mogłoby być polepszone przy pomocy jugosłowiańsko-niemieckiego traktatu arbitrażowego. Według słów Jovanowicza traktat przyjaźni francusko-jugosłowiański nie pozostaje w sprzeczności z ideą podobnego traktatu arbitrażowego.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

5-LECIE ISTNIENIA ZSRR

"KOMMUNIST" z dn. 30/12 /Charków/ ogłasza artykuł sekretarza generalnego prezydjum C.K.W. ZSRR w sprawie 5-lecia istnienia Związku Sowieckiego, przypominając, iż 5 lat temu pierwszy zjazd sowietów ZSRR zatwierdził po wysłuchaniu referatu p.Stalina, utworzenie związku sowieckiego, zaznacza autor artykułu, że data ta jest w życiu ZSRR datą historyczną. Data ta rozpoczęła nową epokę, w której poszczególne republiki sowieckie zjednoczyły się dla wspólnej walki z ruiną gospodarczą i przekształciły władzę sowiecką w poważną siłę międzynarodową. Po 5 latach pozostaje ZSRR poważnym czynnikiem życia międzynarodowego. Pomiędzy systemem kapitalistycznym a systemem sowiecko-socjalistycznym trwa nadal walka. System sowiecki został uznany przez ostatnią międzynarododwą konferencję gospodarczą za czynnik o znaczeniu światowym. Niema na świecie miejscowości, gdzieby robotnicy i włościanie oraz gnębione przez kapitalistów narody nie słyszały o istnieniu ZSRR i nie widziały w nim swego przewodnika. Po 5 latach istnienia ZSRR naprawiono sytuację gospodarczą, zreorganizowano przemysł, rozpoczęto pracę nad uprzemysłowieniem kraju, rozwinięto gospodarkę narodową, rozpoczęto budowę socjalizmu na jednej szóstej części kuli ziemskiej. Po 5 latach swego istnienia ZSRR zabezpieczył rozwój gospodarczy i kulturalny wszystkich wchodzących w skład związku narodowości na podstawie wzajemnego zaufania i pokoju, równości narodowej i współpracy braterskiej. Te ubiegłe 5 lat istnienia ZSRR świadczą najlepiej o prawidłowości obranej drogi.

PRAWA SOWIETÓW POWIATOWYCH

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/12 donosi, że komisarjat ludowy spraw wewnętrznych opracował projekt nowej ustawy o powiatowych zjazdach sowietów oraz komitetach wykonawczych tych zjazdów. Projekt przewiduje znaczne rozszerzenie praw powiatowych komitetów wykonawczych w porównaniu z obecnie działającą ustawę. Przedewszystkiem rozszerzone zostają prawa sowietów powiatowych w zakresie pracy organizacyjnej i gospodarczej. Projekt ustawy przewiduje nadanie powiatowym komitetom wykonawczym szeregu nowych funkcji w dziedzinie kontroli nad handlem, przemysłem i rolnictwem. Funkcje administracyjne sowietów powiatowych zostają zwężone przy jednoczesnym rozszerzeniu funkcji gospodarczych, społecznych i kulturalnych.

JUBILEUSZ ZSRR

IBIDEM z dn. 30/12 poświęcone jest przeważnie 5-leciu istnienia ZSRR. Prócz streszczonego powyżej artykułu p.Jenukidze, zamieszczonego, jako artykuł wstępny, numer zawiera szereg dokumentów, dotyczących utworzenia Związku Sowieckiego, wspomnienia oraz portrety działaczów, którzy się przyczynili do tego utworzenia z p.Stalinem na czele.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

DYMISJE OPOZYCJONISTÓW

"KOMMUNIST" z dn. 30/12 /Charków/ ogłasza uchwałę prezydjum C.K.W. ZSRR o zwolnieniu p.Kamieniewa ze stanowiska posła ZSRR w Rzymie i p.Rakowskiego ze stanowiska prezesa delegacji ZSRR dla rokowań z Francją oraz zastępcy komisarza ludowego spraw zagranicznych oraz p.Preobrażeńskiego ze stanowiska członka delegacji dla prowadzenia rokowań z Francją.

UCHWAŁY KOMUNISTÓW CHARKOWSKICH

IBIDEM donosi, że w Charkowie odbyły się zebrania miejskich organizacyj partyjnych w celu omówienia uchwał XV zjazdu partji. Zebrania te stwierdziły całkowitą jedność poglądów członków partji na kwestję stosunku zjazdu do opozycji. Powzięte uchwały stwierdzają zadowolenie członków charkowskiej organizacji partyjnej z wykluczenia p.Trockiego i innych opozycjonistów ze składu partji.

OPOZYCJA W ODESIE

IBIDEM donosi, że wybitni opozycjoniści odescy, Ałtajew, Zilberstejn i Brykin, wykluczeni w swoim czasie wskutek udziału w akcji opozycyjnej ze składu partji komunistycznej, zwrócili się obecnie do okręgowej komisji kontrolującej partji w Odesie z oświadczeniem, w którem zrzekli się dalszego udziału w tej akcji oraz podali szereg szczegółów jej prowadzenia na terenie Odesy. Byli opozycjoniści sstwierdzają, iż akcja opozycyjna rozpoczęła się w Odesie w lecie 1926 roku i polegała na rozpowszechnianiu literatury opozycyjnej. Dla prowadzenia tej akcji istniała centrala, na czele której stał opozycjonista Gołubienko. Po naradzie, która odbyła się w mieszkaniu Ałtajewa, utworzono nową centralę w składzie Zilbersztejna, Lipenzona i Brykina. Na jesieni 1927 roku był Ałtajew w Moskwie, gdzie miał konferencję z Trockim, Radkiem, Alskim, Smirnowem, Rafaiłem oraz innymi opozycjonistami. Omawiano projekt ożywienia akcji opozycyjnej w Odesie drogą przyjazdu Rakowskiego i Łaszewicza do tego miasta. W drodze z Moskwy do Odesy zatrzymał się Ałtajew z polecenia Alskiego w Kijowie i wygłosił referat polityczny na zebraniu przywódców opozycji kijowskiej. Zebranie to odbyło się w mieszkaniu opozycjonisty Marenko. W liczbie 6 obecnych znajdował się sowiecki prokurator wojskowy. Po powrocie do Odesy wszedł Ałtajew w skład centrali opozycyjnej. Centrala ta składała się wtenczas z Zilbersztejna, jako prezesa oraz z Natansona, Marjańskiego, Jerszowa, Fajnberga, Jufkesa i Brykina, jako członków. Po wykluczeniu opozycjonistów z partji na podstawie decyzji XV zjazdu większość członków centrali opozycyjnej uchwaliła zaprzestanie dalszej akcji.

IBIDEM podaje, że biuro okręgowego związku młodzieży komunistycznej w Odesie wykluczyło z tego związku opozycjonistów Zeleńskiego, Kornfelda, Łysienko i Jentusa. Opozycjoniści Korczemny, Rejngold i Finkelsztejn, którzy zgłosili swoją skruchę, zostali pozostawieni w składzie związku.

KOMUNIŚCI GRUZIŃSCY A OPOZYCJA

"ZWIEZDA" z dn. 28/12 /Dniepropietrowsk/ donosi, że plenum C.K. związku gruzińskiej młodzieży komunistycznej w Tyflisie stwierdził całkowitą klęskę opozycji w tym związku. Z przeszło 34 tysięcy członków związku tylko 73 członków głosowało przeciwko polityce C.K. partji oraz 41 wstrzymało się od głosowania. Wskutek udziału 20 "komsomolców" w akcji opozycyjnej, zostali oni wykluczeni ze składu związku.

8. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

PROGRAM PISMA "NOWOJE WREMIA"

"NOWOJE WREMIA" z dn. 30/12 /Białogród pismo monarchistyczne/ streszcza z okazji wydania 2-tysięcznego numeru, własny program. Pismo oświadcza, że celem jego pozostaje wyzwolenie Rosji oraz utworzenie narodowego państwa rosyjskiego, opierającego swoją politykę międzynarodową na przyjaźni ze światem słowiańskim.

PROGRAM PISMA "SŁOWO"

"SŁOWO" z dn. 1/I /Ryga pismo demokratyczne o zabarwieniu narodowym/ omawia z powodu 3-jej rocznicy swego istnienia własny program polityczny. Pismo oświadcza, że despotyzm monarchistyczny lub faszyzm jest dla niego tak samo nie do przyjęcia , jak ustrój bolszewicki. Również nie podziela pismo poglądów tych marzycieli, którzy chcą dokonać przemocą zjednoczenia Rosji w dawnych jej granicach z 1914 roku. Program pisma polega na obronie praw mniejszości rosyjskiej na Łotwie oraz innych nowopowstałych na byłem terytorjum rosyjskiem państwach, na uznaniu niepodległości tych państw i przygotowaniu warunków przyszłeg ich zbliżenia kulturalnego i gospodarczego z Rosją niebolszewicką na zasadach związku, na walce z propagandą komunistyczną oraz faszystowską oraz na obronie wolności religijnej. Przyszła Rosja ma, według tego programu, być państwem demokratycznym. Naród rosyjski rozstrzygnie na podstawie własnej woli zagadnienie formy ustroju państwowego. Ze swej strony jest pismo zwolennikiem ustroju federacyjnego Rosji.

ODEZWA C.K. "MIEŃSZEWIKÓW"

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 29/12 /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ ogłasza odezwę C.K. rosyjskiej partji socjal-demokratycznej "mieńszewików" do ludności robotniczej w Rosji sowieckiej. Przemawiając w imieniu partji, oświadcza odezwa, że partja nie może zachować milczenia w obecnej chwili politycznej, ponieważ walki w partji komunistycznej zagrażają nie tylko tej partji, lecz również inter som rosyjskiej klasy robotniczej. Klasa ta nie może pozostawać obojętną wobec pytania, jaki ustrój przyjdzie na zmianę agonizującego ustroju komunistycznego. Próby powrotu do komunizmu wojującego rokują Rosji nową wojnę domową. Rozstrzygnięcie sytuacji polega na ścisłym związku pomiędzy klasą robotniczą w włościaństwem. Istnienie tego związku możliwe jest jedynie w warunkach ustroju demokratycznego. Ustrój ten nie jest, wbrew twierdzeniom prasy sowieckiej, przesądem burżuazyjnym, Państwa kapitalistyczne mogą istnieć bez demokracji i wolności dyktatura komunistyczna toruje w Rosji drogę faszyzmowi reakcji. Rosyjska klasa robotnicza powinna oświadczyć wyraźnie, iż dąży do demokracji. Partja "mieńszewików", która zwalczała zbrojnie przeciwsowieckie armje "białe" nie chce nowej wojny domowej. Domaga się ona pokojowej likwidacji dyktatury komunistycznej oraz stopniowej demokratyzacji ustroju sowieckiego. Odezwa wylicza szereg haseł, których urzeczywistnienie posłużyć ma temu celowi.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

SWIETO ARMJI CZERWONEJ NA UKRAINIE

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 29/12 donosi, że 10-lecie istnienia armji czerwonej na Ukrainie obchodzone będzie dn. 23-go lutego r.b. Obchodowi nadane będą cechy wielkiej uroczystości wojskowej.

SPISEK MONARCHISTYCZNY W LENINGRADZIE

"SŁOWO" z dn. 31/12 /Ryga, pismo demokratyczne o zabarwieniu narodowym/ donosi na podstawie wiadomości, podanych przez pismo leningradzkie "Krasnaja Gazieta" o wykryciu spisku monarchistycznego w Leningradzie. Spiskowcy zbierali się w pewnej fryzjerni na ulicy Wołodarskiego. Właścicielem tej fryzjerni był były fryzjer w.ks. Cyryla Włodzimierzowicza. Klijentela składała się z byłych generałów, oficerów gwardyjskich, osób z byłej arystokracji rosyjskiej i t.p. W lokalu fryzjerni prowadzono propagandę monarchistyczną, lokal ten służył również jako miejsce rozpowszechniania lietaratury monarchistycznej. Powyższa "organizacja" pozostawała w ścisłym kontakcie z inną organizacją monarchistyczną, ~~"Orderem~~ "Zakonem Rycerskim św.Graalu". Na czele tej ostatniej organizacji, która liczyła 20 członków z byłej arystokracji stał niejaki ~~[illegible]~~ Hocheron de la Fosse.

P.SZEJNMAN W BERLINIE

"RUL" z dn. 1/I /Berlin, pismo demokratyczne/ donosi, że prezes rady sowieckiego Banku Państwa p.Szejnman przybył do Berlina w celu zbadania ewentualności otrzymania nowych kredytów dla rządu sowieckiego na niemieckim rynku pieniężnym. Według informacji pisma misja p.Szejnmana nie dała wyników zadawalniających. P.Szejnmanowi oświadczono, że przed drugą połową 1928 roku niema mowy o udzieleniu jakichkolwiek kredytów.

PRZEWIEZIENIE PROCHÓW P.SAZONOWA DO PRAGI

IBIDEM informuje, że z inicjatywy znanego polityka czeskiego p.Kramarża powstał w Czechosłowacji projekt przewiezienia prochów zmarłego b. ministra spraw zagranicznych Rosji carskiej ś.p. p.Sazonowa z Francji do Czechosłowacji, gdzie prochy te spoczywać mają aż do chwili, kiedy zmienione warunki polityczne umożliwią przewiezienie ich do Rosji.

"KRESTJANSKAJA ROSSIJA"

IBIDEM z dn. 3/I donosi, że w Pradze czeskiej odbył się zjazd delegatów organizacji "Krestjanskaja Rossija" z udziałem reprezentantów tej organizacji z Polski, Francji Niemiec, Jugosławji, Czechosłowacji, Estonji i Łotwy. Przewodniczył obradom p.Argunow. Referat polityczny wygłoszony został przez p.Masłowa. W wyniku obrad uchwalono utworzenie partji, której nazwa ma brzmieć "Krestjanskaja Rossija - włościańskie stronnictwo pracownicze".